

Om Forholdstalsvalg*).

Forholdstalsvalgmaadens Studium har efterhaanden udviklet sig til en Videnskab. Og Videnskaberne — især de exakte — udvikler sig paa den Maade, at Efterfølgerne altid maa op paa Skuldrene af Forgængerne, naar de vil se videre frem end disse.

Hr. H. Dorph-Petersens Forslag om at lade Valgkandidater overføre modtagne Stemmer paa Meningsfæller, hvilket han aabenbart har udtænkt uden at kende Videnskabens Historie, er ikke nyt. Naar man gennemgaar en længre Afhandling af Ernest Naville i Proportionalisternes Hovedorgan »La Représentation proportionnelle, Bruxelles«, vil man finde et System, som i alt væsenligt falder sammen med Hr. H. D.-Ps. Allerede 1869 har Walter Baily udgivet et Skrift (»Scheme for proportional representation. London«), hvori han foreslaar, at Kandidaterne skal kunne overføre de Stemmer, de har faaet, til andre. Dette er det væsentlige i hans Forslag (se ovennævnte belgiske Maanedsskrift 1884, S. 295).

---

*) Jf. H. Dorph-Petersen: Om Forholdstalsvalgmaaden, særlig om dens Anvendelighed ved vore Rigsdagsvalg (Nat.-økon. Tidsskrift 1893 S. 660—82)

Om Forholdstalsvalg*).

Forholdstalsvalgmaadens Studium har efterhaanden udviklet sig til en Videnskab. Og Videnskaberne — især de exakte — udvikler sig paa den Maade, at Efterfølgerne altid maa op paa Skuldrene af Forgængerne, naar de vil se videre frem end disse.

Hr. H. Dorph-Petersens Forslag om at lade Valgkandidater overføre modtagne Stemmer paa Meningsfæller, hvilket han aabenbart har udtænkt uden at kende Videnskabens Historie, er ikke nyt. Naar man gennemgaar en længre Afhandling af Ernest Naville i Proportionalisternes Hovedorgan »La Représentation proportionnelle, Bruxelles«, vil man finde et System, som i alt væsenligt falder sammen med Hr. H. D.-Ps. Allerede 1869 har Walter Baily udgivet et Skrift (»Scheme for proportional representation. London«), hvori han foreslaar, at Kandidaterne skal kunne overføre de Stemmer, de har faaet, til andre. Dette er det væsenlige i hans Forslag (se ovennævnte belgiske Maanedsskrift 1884, S. 295).

---

*) Jf. H. Dorph-Petersen: Om Forholdstalsvalgmaaden, særlig om dens Anvendelighed ved vore Rigsdagsvalg (Nat.-økon. Tidsskrift 1893 S. 660—82)

Naar et saadant Forslag nu kun har historisk Interesse, er Grunden, at det, som Forslaget tilsigter, nu kan opnaas baade simplere og fuldkomnere, nemlig ved Listefstemning, saaledes at enhver Stemme paa en Kandidat tillige gavner hele den Liste, hvorpaa han er opstillet. Trænger han ikke til Stemmen, fordi han alligevel bliver valgt, kommer den hans Meningsfæller paa samme Liste til gode; og dette sidste er ogsaa Tilfældet med de Stemmer, der falder paa Kandidater, som dog ikke kan komme højt nok op paa vedkommende Liste til at blive valgte. I begge Tilfælde kommer Stemmerne hele den af samme Meningsgruppe opstillede Liste til gode. Der sker af sig selv en Overføring af Stemmer. Saa faa Stemmer som muligt gaar tilspilde. — Til fuldere Forstaaelse heraf skal jeg henvise til mit nys udgivne lille Skrift om »Forholdstalsvalg med D'Hondts Fordelingsmaade« (S. 17 og 20—21).

At Hr. D.-P. næppe har fulgt den her omhandlede Videnskabs Udvikling indtil den nyeste Tid, fremgaar ogsaa deraf, at han anser det nødvendigt at sætte et saa tungt Maskineri, med indirekte Valg, i Bevægelse for at faa Rigsdagen valgt paa Forholdstalsvalgmaaden. Man nærer endnu i Danmark i Almindelighed den Fordom, at denne Valgmaade kun er anvendelig paa forholdsvis smaa Vælgermængder. Nutidens uden Tvivl dygtigste Proportionalist, Prof. Dr. Edv. Hagenbach-Bischoff (i Basel) har imidlertid vist, hvor let endog hele Schweiz's Folketing (paa 145 Medlemmer) vilde kunne vælges umiddelbart, under et, af flere end 650,000 Vælgere (i mit Skrift S. 18).

Enhver Ven af den retfærdigste Valgmaade maa

desuagtet være Hr. H. D.-P. taknemmelig for den Interesse, han viser denne vigtige, endnu kun altfor lidet paaagtede Sag. At han er klar over, hvilke Fordele dens Sejr vilde medføre, hvorledes den vilde moralisere baade vort politiske og kommunale Liv, — det ses tilstrækkelig af hans almindelige Bemærkninger (S. 672—673). Jeg har her kun villet henstille, om det ikke var rigtigt for Fremtiden at tage mere Hensyn til Videnskabens Udvikling indtil det givne Øjeblik, inden man offentlig fremsatte positive Forslag. —

Selve det Spørgsmaal, om det i Øjeblikket er betimeligt at stille eller i en nær Fremtid muligt at gennemføre Forslag i den omhandlede Retning, — det skal jeg lade ligge. Forhandlingen derom hører næppe hjemme paa dette Sted. Men uden Hensyn hertil er det nyttigt at undersøge, hvilken Form af en Forholdstalsvalgmaade, der maatte anses formaalstjenligst, om Øjeblikket snart skulde komme.

Fredrik Bajer.
